

Uchwała Nr XXXVII/286/2014

Rady Gminy Przasnysz

z dnia 04 sierpnia 2014 r.

w sprawie zatwierdzenia do realizacji „ Planu odnowy miejscowości Gostkowo na lata 2014-2024”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. , poz. 594 ze zm.) Rada Gminy Przasnysz uchwala, co następuje:

§ 1.

Zatwierdza się do realizacji „ Plan odnowy miejscowości Gostkowo na lata 2014-2024” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Traci moc uchwała nr XXXVI/282/2014 Rady Gminy Przasnysz z dnia 01 lipca 2014 r. w sprawie zatwierdzenia do realizacji „ Planu odnowy miejscowości Gostkowo na lata 2014-2024”.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Przasnysz

Andrzej Sekana

Plan odnowy miejscowości Gostkowo na lata 2014 -2024

1. Ogólna charakterystyka wsi.

Wieś Gostkowo usytuowana jest w północnej części województwa mazowieckiego, w powiecie przasnyskim w Gminie Przasnysz w odległości 6 km na południe od centrum miasta Przasnysza. Liczy 281 mieszkańców. Administracyjnie Gostkowo jest jednym z 34 sołectw i jedną z 50 miejscowości Gminy Przasnysz. Wieś położona jest przy drodze powiatowej W 3238 (Przasnysz - Karniewo) będącej alternatywnym, krótszym i dogodniejszym dojazdem do Pułtuska i Warszawy.

Jedną z dróg do poprawy jakości życia mieszkańców i zaspokojenia ich potrzeb jest pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej. W związku z tym mieszkańcy opracowali plan odnowy sołectwa, który określa najważniejsze działania jakie sami mieszkańcy uznali za istotne dla swojej miejscowości. Działania te pomogą im rozwiązać problemy, pokonać bariery i osiągnąć stawiane cele. Proponowane przedsięwzięcia mieszkańcy uznali za realne, możliwe do zrealizowania przy założeniu także ich własnej aktywności oraz przy zaangażowaniu władz samorządowych Gminy Przasnysz.

2. Analiza zasobów.

Co wieś wyróżnia?

Wieś Gostkowo wyróżnia się licznymi figurkami, krzyżami i kapliczkami, które mają swoją historię. Przy kapliczkach i figurach gromadzono się w chwilach trwogi, tu dawano wyraz swym prośbom i dziękowano za doznane łaski oraz śpiewano nabożne pieśni i odmawiano litanie. Dawniej krzyże i kapliczki były mniej strojne niż dzisiaj i zdobiono je świeżym kwieciami.

Od wieków w pejzaż Gostkowa i Gminy Przasnysz wplecione są przydrożne krzyże, kapliczki i figury świętych. Stanowią one istotny i malowniczy akcent swojskiego, ojczyzno- i ojczyznowego krajobrazu i uświęcają przestrzeń. Często wraz z otaczającym starodrzewem tworzą dominanty w równinnym krajobrazie. Są one głównie oznaką i wyrazem głębokiej religijności i pobożności dawnych i obecnych mieszkańców tej ziemi, a także „znakiem łączności pokoleń w tej samej wierze”.

Gostkowo jest przykładem wsi, w której występują liczne, w większości zabytkowe krzyże i kapliczki fundowane w osobistych i ogólnych intencjach przez mieszkańców.

Poza materialnymi znakami religijności mieszkańców Gostkowo wyróżnia się położeniem przy drodze powiatowej, będącej dogodnym połączeniem Przasnysza z Warszawą oraz przebiegającymi wzdłuż tej drogi torami zabytkowej kolejki wąskotorowej, powstałej w okresie I wojny Światowej – potencjalną atrakcją turystyczną Północnego Mazowsza. Ponadto Gostkowo jest w posiadaniu placu publicznego, zabudowanego budynkiem remizy- obszaru o szczególnym znaczeniu do zaspokajania potrzeb mieszkańców.

2.1 Rys historyczny – zasoby kulturowe oraz dziedzictwo historyczne

Gostkowo notowano po raz pierwszy w latach 1414-1425. Wioska należała do rozległych dóbr Mikołaja Węża. W 1471r. własność Mikołaja Węża z Dobrzankowa i Bogatego – wojewody mazowieckiego. W 1567 r. w pow. Przasnysz, parafii Krasne. Składało się z 4 części mając łącznie 13,5 włóki pól, 5 ogrodników i kowala. Właścicielami byli: sędzia Krzysztof Wilcki, chorąży Jan Wilcki, Jan Kostka z Rostkowa, ojciec Św. Stanisława Kostki i Pawła – fundatora klasztoru bernardynów w Przasnyszu i niejakiego Ciechanowskiego. W roku 1781 - dwór, karczma i zagroda owczarza były w parafii Bogate, a reszta wsi w parafii Krasne. Na początku XIX wieku wieś będąc własnością Narzymskiego znalazła się w gminie Bogate. W 1827 roku było tu 35 domów i 224 mieszkańców. W roku 1866 folwark posiadał 816 mórg, a zabudowę tworzyło 15 drewnianych obiektów. Do dóbr należało Bobowo, Brzozowo, Żbiki Gawronki i Żbiki Antosy. W 1881 r. miało 39 osad (gospodarstw), wiatrak, 40 domów i 341 mieszkańców i aż 1.128 mórg gruntu, poza folwarkiem. Folwark Gostkowo został na przełomie XIX i XX wieku rozparcelowany, ponieważ brak danych o nim w kolejnym stuleciu. W 1921 roku wioska liczyła 51 domów i 363 mieszkańców.

Z innych wydarzeń historycznych należy wspomnieć historię najnowszą dotyczącą czasów powojennych i walki zbrojnej antykomunistycznej partyzantki bezwzględnie eksterminowanej przez ludową władzę.

Dnia 2 marca 1949 r. w rejonie miejscowości Gostkowo miała miejsce potyczka, która przeszła do historii. Osaczony został przez KBW oddział Edwarda Dobrzyńskiego (pochodzącego z pobliskiego Annopola) "Orzyca".

2 marca o godz. 6.00 rano Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego w białych, maskujących mundurach rozpoczął szturm na kolonię w Gostkowie, gdzie ukrywał się oddział "Orzyca z Narodowych Sił Zbrojnych". Schronienia partyzantom udzielał Sosnowski Aleksander. Gospodarstwo Sosnowskiego (znajdujące się na kolonii pod Lisiogórą) zostało otoczone przez funkcjonariuszy MO, Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego i I Brygadę KBW. Łącznie do walki KBW wystawił 948

żołnierzy. Po wejściu do domu Sosnowskiego żołnierze KBW zostali ostrzelani przez sufit ze strychu przez partyzantów. Druga grupa żołnierzy KBW, która weszła do stodoły zaczęła strzelać w kierunku murowanej stajni z kamienia, gdzie znajdowała się część partyzantów. Strz. E. Balcerzak wybiegając ze stodoły do szopy znajdującej się obok stajni został zastrzelony przez jednego z partyzantów. W wyniku strzelaniny raniono również żołnierzy KBW: strz. J. Balcerka, strz. W. Chlebicza, strz. S. Białczyka oraz strz. S. Frankiewicza. Wskutek obrzucania granatami zabudowań Sosnowskiego, stanęły one w płomieniach. W tym czasie jeden z żołnierzy "Orzyca" postrzelił kapitana KBW Szawluka. Kiedy wybuchł pożar, partyzanci NZW wyskakując ze strychów zabudowań, zaczęli uciekać. Od północnej strony stajni zostało zastrzelonych dwóch żołnierzy "Orzyca", trzeci przy stajni od strony podwórza, czwarty natomiast od wschodniej strony stajni, przy drewnianym płocie. Wezwana strażami grupa szturmowa KBW przybyła na miejsce walki około godz. 16.30. Składała się ona z dwóch kompanii. Wycofując się utworzyła pierścień okrążenia w odległości 300 metrów od zabudowań Sosnowskiego. Szybko rozprzestrzeniający się pożar spowodował zapadnięcie się dachu stajni, w wyniku czego cała stajnia stanęła w płomieniach. Niemal wszyscy partyzanci zginęli w płomieniach. Likwidacja oddziału Edwarda Dobrzyńskiego nie zakończyła jednak zbrojnego oporu przeciw władzy komunistycznej na obszarze powiatu przasnyskiego. Podczas potyczki zginęli: komendant „ Orzyc”, „Wolf”, „ Lis”, „ Mazur”, „ Słowik”, „ Wilk” i „ Skiba”. Żołnierze KBW polegli w tej akcji trafili w 1950 r. w "Poczet chwały KBW". Następnie ludowe państwo ufundowało im pomnik w Gostkowie, jak na ironię– w Gostkowie żyją przecież potomkowie zabitych partyzantów.

Obecnie Gostkowo liczy 281 mieszkańców.

Układ przestrzenny wsi tworzy ulicówka z typową zabudową zagrodową i częściowo kolonijna zabudowa. Poza wsią wzdłuż drogi powiatowej przebiegają tory zabytkowej kolejki wąskotorowej, wpisanej do rejestru zabytków w 1995 r (Nr rej. A – 615). We wsi znajdują się **dwa** stawy, sklep ogólnospożywczy, pomnik żołnierzom KBW poległym w potyczce w okresie powojennym i liczne, ciekawe architektonicznie figurki z których kilka wyznacza Gostkowską czasoprzestrzeń: m. in.:

1. Figura Św. Rocha z XVIII w, odnawiana m.in. w 1815 r. stoi przy cmentarzu cholerycznym, który znajdował się w dole. Jeszcze przed drugą wojną światową znajdowano w ziemi trumny i kości a nawet butelkę z naftą. Św. Roch to patron chroniący przed zarazą ludzi i zwierzęta. W dawnych wiekach choroby zbierały straszliwe żniwo, wymierały niejednokrotnie całe rodziny. W czasie panowania zarazy dżumy lub cholery był zwyczaj zaprzęgania dwóch jałowic i dwóch koni do pługa i oborywania trzykrotnie wioski w celu niedopuszczenia groźnej choroby. Zmarłych nie

grzebano na cmentarzach przykościelnych tylko chowano w ustronnych miejscach poza wsią. Według podań w Gostkowie zdarzało się, że chorzy szli sami na cmentarzysko umierać, żeby nie zarażać rodziny.

Nieodłącznymi atrybutami Św. Rocha były: anioł, pies trzymający w pysku chleb i torba pielgrzyma oraz kij i kapelusz podróżny.

Figura Św. Rocha w Gostkowie była przenoszona kilkakrotnie: z dołu (terenu grzebania zmarłych) do drogi, z jednej strony drogi na drugą. Niegdyś w tym miejscu był pagórek a figura stała na czubku pagórka. Przed pierwszą wojną były tu zbiorowe wiejskie kopce ziemniaków. Doły powstały ponieważ Niemcy w czasie I wojny światowej przeprowadzili przez środek pagórka tory kolejki, a miejscowe pokłady żwiru wykorzystano do budowy mostu w Dobrzankowie.

2. Figura „biała” stoi na skrzyżowaniu drogi do Lisiogóry. Pochodzi z XIX w., odnawiana w 1842r. prawdopodobnie przez Studzińskiego, dzierżawcę folwarku Jana Narzymskiego w Gostkowie (stąd nazwa pola Bobowo Studzieniec). W czasie II wojny światowej była rozbita przez pocisk armatni i została ponownie odbudowana przez Jaworskiego Stanisława. Obecną figurkę Matki Boskiej Częstochowskiej kupił w Częstochowie na początku XX w. Wawrzyniec Kamiński – mieszkaniec Gostkowa.

Gostkowo na mapie z 1839 roku (skala 1: 126 000) – mapa powstawała w latach 20- tych XIX w.

Charakterystyczne nazwy:

- 1) Bobowo – część pól pod Żbikami, gdzie kiedyś był dwór i folwark,
- 2) Naddawki – część za Gostkowem, pomiędzy Bobowem a Gostkowem.
- 3) Wądoły – część wsi od strony Przasnysza, gdzie znajdują się wyrobiska po wydobyciu żwiru – miejsce pochówku zmarłych na cholere.
- 4) Ciupel – część trójkątna gruntów od strony Annopola.
- 5) Dworski staw – staw pośrodku wsi , przy przystanku, niegdyś za nim rozciągały się zabudowania dworskie.

Legendy i przypowieści

Niegdyś na „ Ciuplu” leżał ogromny głaz narzutowy. Po pierwszej wojnie światowej dziedzic Leszna – Zygmunt Rakowiecki budował kamienne obory i kamień był dla niego przydatny jako

budulec. W Gostkowie mieszkał wówczas znany w okolicy kamieniarz, twórca wielu kamiennych budowli i okolicznych figur – Walenty Głodkowski. Podjął się budowy owych obór, a Rakowiecki nalegał, żeby wykonał je szybko. Głodkowski wziął więc do pomocy Józwicka z Dobrzankowa. Ten pracował nawet w niedzielę, żeby się wyrobić w czasie. Pewnego razu w niedzielę Józwick postanowił rozsadzić kamień na Ciuplu. Pozakładał ładunki, a było akurat niedzielne południe, ukrył się w oddali, ale proch nie wybuchnął, uniósł się, żeby sprawdzić, czy lont prawidłowo się zapalił i wówczas nastąpił wybuch. Odłamki kamienia poraniły Józwicka. Stracił wzrok. Ludzie mówili, że to kara Boża za pracę podczas sumy. W pierwszych dniach II wojny światowej w 1939 r Niemcy zastrzelili modlącego się pod figurą w Dobrzankowie Józwicka .

2.2 Gostkowo – dziś.

Obszar geodezyjny sołectwa Gostkowo obejmuje powierzchnię 657,98 ha.. Krajobraz wsi rolniczo – mieszkalny. Reprezentantami wsi są : sołtys, rada sołecka, zarząd OSP. Duży autorytet w środowisku lokalnym ma, ksiądz proboszcz, zarząd OSP oraz lokalni aktywiści społeczni, sołtys.

Wieś zamieszkuje 281 osób (czerwiec 2014r) – 3,8% mieszkańców gminy.

Struktura wiekowa mieszkańców wsi na czerwiec 2014 (stali i czasowi) – 281 osób

	Do 18 lat	Od 19 – 65 lat	Od 66 lat
Liczba osób	64	177	40
% mieszkańców	22,8	63,0	14,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności

W strukturze mieszkańców dzieci i młodzież zajmują 22,8 %, czyli mniej niż w województwie mazowieckim (dane z 2006 r), i podobnie jak w gminie Przasnysz (22,6% ogółu ludności). Liczba dzieci i młodzieży w gminie powoli spada. Należy stworzyć ofertę na zagospodarowanie czasu wolnego nie tylko dla dzieci i młodzieży, ale również osób starszych. Do tego niezbędne jest miejsce które przyczyni się do integracji społecznej.

Liczba mieszkańców w poszczególnych latach (zameldowani na stałe)

Rok	Mieszkańcy ogółem		Gostkowo	% mieszkańców gminy
		Gm. Przasnysz		
2000		7.715	232	3,0
2003		7.618	246	
2008		7.679	261	

2009	7.587	267	
2010	7552	273	
2011	7519	276	
2012	7471	280	
2013	7433	280	3,8

Wg danych z tabeli zwraca uwagę szybko rosnąca liczba mieszkańców – w przeciągu 13 lat powiększyła się ona o 48 osób. Duże znaczenie do osiedlania się mieszkańców ma bliska odległość od miasta Przasnysza, dobre połączenie komunikacyjne i uzbrojenie w infrastrukturę techniczną.

Mieszkańcami Gostkowa są rolnicy, urzędnicy, pracownicy przedsiębiorstw, zakładów i instytucji, nauczyciele, dzieci, młodzież, emeryci i renciści, przedsiębiorcy.

Głównymi źródłami utrzymania mieszkańców są : dochody z gospodarstw rolnych, pensje pracownicze,, dochody z działalności gospodarczej, zasiłki dla bezrobotnych innego rodzaju zasiłki, emerytury, renty, praca dorywcza i sezonowa.

W Gostkowie jest 56 nieruchomości. Wieś jest atrakcyjna do zamieszkania. Zdecydowana większość budynków to budynki murowane.

Działalność gospodarczą prowadzi 10 podmiotów. Są to głównie usługi : budowlane, transportowe i usługi dla rolnictwa. Podmioty te dają zatrudnienie i przynoszą dochody mieszkańcom wsi.

3. Zasoby naturalne

3.1 Stan środowiska naturalnego.

Gleby i stan użytkowania:

Obszar sołectwa Gostkowo zajmuje 658,31 ha, w tym:

- a) Lasy – 0,0 ha
- b) Wody – 2,77 ha
- c) Drogi i treny komunikacyjne – 12,51 ha
- d) Nieużytki – 1,5 ha
- e) Budynki i budowle – 18,72 ha

f) Rolne – 622,81 ha, co stanowi 95% wszystkich użytków.

Źródło: Dane ze Starostwa Powiatowego w Przasnyszu

W strukturze gruntów przeważają gleby dobre dla działalności rolniczej, klasy III i IV.

W obrębie geodezyjnym sołectwa Gostkowo dominuje własność prywatna.

4. Stan infrastruktury technicznej

4.1 Sieć komunikacyjna

Gostkowo posiada na dobrym poziomie powiązania komunikacyjne z Przasnyszem(6 km), i Krasnem, Karniewem, Pułtuskim. Ponadto istnieje możliwość połączenia z regionalnymi ośrodkami przemysłowymi: Warszawą, Olsztynem a poprzez sieć dróg powiatowych z Ostrołęką i Ciechanowem, Mławą oraz z ośrodkami atrakcyjnymi turystycznie Opinogórą, Krasnem, Jaciążkiem, Płoniawami, itd.

Nawierzchnie dróg – bitumiczne, żwirowe i gruntowe.

Położenie Gostkowa wzdłuż ważnych szlaków komunikacyjnych stwarza możliwość rozwoju turystyki weekendowej. Należy przyciągnąć przejezdnych i turystów poprzez ofertę turystyczną w postaci : oznakowania atrakcji turystycznych, informacji typu – „ gdzie jesteś turysto” ze wskazaniem miejsc, gdzie można wypocząć i co warto obejrzeć w okolicy, szeroką ofertę kulturalną: odtwarzanie tradycyjnych obrzędów i zwyczajów oraz prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej o przedsięwzięciach poprzez stronę internetową, prasę.

W bliskiej odległości od Gostkowa jest zabytkowy kościół w Bogatem i Krasnem.

4.2 Elektroenergetyka

Wieś Gostkowo zaopatrywana jest w energię elektryczną z głównych punktów zasilania – GPZ zlokalizowanych w Przasnyszu.

Zaopatrzenie w energię elektryczną prowadzone jest liniami napowietrznymi. Gostkowo posiada 2 stacje transformatorowe.

Wieś posiada oświetlenie uliczne – w sumie jest zamontowanych 30 punktów świetlnych.

4.3. Ciepłownictwo

Mieszkańcy wsi Gostkowo indywidualnie ogrzewają swoje budynki piecami c.o.

Podstawowym opalem jest węgiel, miał, drewno, trociny, eko-groszek oraz olej opałowy.

